

МАТЕРІАЛИ

**МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

“ДНІ НАУКИ ‘2005”

15-27 квітня 2005 року

Том 8
Економіка підприємства
та промисловості

Дніпропетровськ
Наука і освіта
2005

УДК 336
ББК 65.01
Е 45

Редакційна колегія:

д.ф-м.н. Смірнов С.О., д.е.н. Ткаченко В.А., д.т.н. Марюта О.М.,
д.е.н. Биков Г.М., д.е.н. Попкова Л.В., д.е.н. Ковальов О.В.,
д.е.н. Берсуцький Я.Г., д.т.н. Морозов Ю.Д., д.е.н. Галушко О.С.,
д.т.н. Тянь Р.Б., д.е.н. Дорофійско В.В., д.е.н. Шевцова О.Й.

Рецензенти:

Сазонець І.Л., доктор економічних наук, професор Дніпропетровського національного університету;
Биков Г.М., доктор економічних наук, професор Українського державного хіміко-технологічного університету;
Батура А.В., доктор економічних наук, професор Дніпропетровської державної медичної академії.

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Дні науки '2005'". Том 8. Економіка підприємства та промисловості. - Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2005. - 104 с.

ISBN 966-7191-86-9

У збірнику містяться матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Дні науки '2005" з економіки підприємства та промисловості.

Для студентів, аспірантів та викладачів вузів.

**УДК 336
ББК 65.01**

ISBN 966-7191-86-9

© Колектив авторів, 2005
© Наука і освіта, 2005

Макаренко Т.Є.

Рада по вивченню продуктивних сил України НАНУ в м. Києві
**УДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ ФОРМУВАННЯ
КОНКУРЕНТНОГО СЕРЕДОВИЩА ПІДПРИЄМСТВ ЛЕГКОЇ
ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ**

Усвідомлення реалій сучасності та побудова мапи майбутнього неможливе без поглибленого вивчення процесів формування конкурентоспроможної економіки. Лише потужна економіка є основою для створення цивілізованих ринкових відносин на внутрішньому ринку країни та ефективної інтеграції в міжнародні економічні відносини.

В цьому контексті, надзвичайно важливо постає питання вирішення проблем формування та підтримки конкурентного потенціалу національних виробників і створення концепції розвитку підприємств легкої промисловості України. Питання конкурентоспроможності національної економіки та її суб'єктів є також пріоритетними у макроекономічній політиці високорозвинутих країн світу.

Стабілізація і розвиток сучасного виробництва в умовах нестабільного ринкового середовища для досягнення конкурентних переваг значною мірою досягається за рахунок ефективної системи стратегічного управління. Практика реалізації задач стратегічного управління на підприємствах в умовах ринкової економіки висуває на перший план розв'язання задачі оцінки доцільності виробництва продукції на основі аналізу її конкурентних переваг. Тому, одним із напрямів стратегічного розвитку підприємств легкої промисловості є переорієнтація виробництва на випуск конкурентоспроможної продукції, що вимагає значних витрат на модернізацію виробництва, удосконалення продукції, що випускається, а також розробки нових видів продукції.

Отже, для зниження ризику в процесі прийняття стратегічних рішень з обґрунтування виробництва конкурентоспроможного виробу пропонується такий механізм розв'язання задач із забезпечення підготовки прийняття управлінських рішень.

На першому етапі визначається рівень конкурентоспроможності проектованої продукції на основі методів, заснованих на порівняльному аналізі сукупності характеристик виробів з виробами-конкурентами. Основним критерієм дослідження є ступінь задоволення конкретних запитів споживачів, що дозволяє реально оцінити можливості підприємства в певному конкурентному середовищі.

На другому - оцінюється і прогнозується попит, аналізуються можливості конкурентів.

На третьому - оцінюється і аналізується беззбитковість розробки та освоєння виробництва нових виробів.

На четвертому - оцінюється і аналізується конкурентоспроможність підприємства.

На п'ятому - виконується оцінка впливу діяльності підприємства на ефективність розвитку регіону.

Бюджетне управління орієнтоване на виявлення і "розширення" "вузьких місць" в діяльності компанії. Відхилення фактичних показників від запланованих є сигналом для внесення коректувань і ухвалення управлінських рішень. Проте, не кожне відхилення має однакове значення. Таким чином, менеджер має оперативну інформацію про хід виконання контрактів і проектів, про виникнення "вузьких місць" в діяльності компанії. По виявленні "вузьких місць" проводиться аналіз причин їх виникнення і розробляється план заходів, спрямованих на їх ліквідацію.

К.е.н. Полозова Т.В.

Харківський національний університет радіоелектроніки

РОЗРАХУНОК ОБ'ЯГУ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ВИРОБНИЦТВА

Планування є важливою складовою успіху будь-якої господарської діяльності. За умов ринку план має забезпечити ритмічність виробництва, отримання стабільних доходів і стійкий фінансовий стан підприємства. Одним з розділів бізнес-плану є фінансовий план, який звичайно містить такі основні розділи: прогноз обсягів реалізації продукції; план доходів і витрат; баланс грошових витрат і надходжень; визначення беззбитковості виробництва.

Під час визначення обсягу беззбитковості виробництва ті чи інші статті в калькуляції собівартості продукції відносять до умовно-постійних або до умовно-змінних витрат. Однак, деякі статті калькуляції мають складний характер і їх не можна однозначно віднести до тієї чи іншої категорії. Такий спрощений підхід може знизити об'єктивність розрахунків і перевернути отриманий результат. Тому актуальним є удосконалення існуючого практичного механізму визначення беззбитковості виробництва.

З метою визначення обсягу беззбитковості виробництва запропоновано визначити: а) суму умовно-постійних і умовно-змінних витрат в повній собівартості на одиницю продукції та на весь обсяг виробництва; б) собівартість одиниці продукції і всього обсягу при різних рівнях обсягу виробництва та використання виробничої потужності; в) обсяг реалізації в вартісному виразі, прибуток (збитки) і рентабельність продукції для різних рівнів обсягу виробництва; г) обсяг беззбитковості графічним і аналітичним способом.

Приклад співвідношення постійної та змінної частин в окремих статтях калькуляції собівартості наведено в табл. 1.

Запропоновані в табл. 1 співвідношення є орієнтиром і більш указують на механізм такого розподілу постійної та змінної частин в складних статтях калькуляції собівартості продукції. Використовуючи такий підхід, окремі служби підприємств самостійно мають визначити частки постійних і змінних витрат в складних статтях калькуляції в залежності від галузі промисловості, масштабів, специфіки виробництва та інших факторів.

Таблиця 1. Частка постійних та змінних витрат в статтях калькуляції

Стаття калькуляції	Частка змінних витрат (Ч_z), %	Частка постійних витрат ($\text{Ч}_п$), %
1. Сировина, основні та допоміжні матеріали	100	0
2. Транспортно-заготовчі витрати	90	10
3. Витрати на електроенергію	70	30
4. Основна та додаткова заробітна плата основних виробничих робітників з відрахуваннями	20	80
5. Витрати на утримання та експлуатацію устаткування	15	85
6. Загальновиробничі витрати	10	90
7. Загальногосподарські витрати	5	95
8. Позавиробничі витрати	90	10

Умовно-змінні (умовно-постійні) витрати на одиницю ($\text{В}_{од}$) і на весь обсяг виробництва продукції ($\text{В}_{обсяг}$) розраховуються за формулою:

$$\text{В}_{од(обсяг)} = \text{С}_{од(обсяг)} \cdot \text{Ч}/100\%, \quad (1)$$

де $\text{С}_{од(обсяг)}$ – сума витрат на одиницю (на весь обсяг) виробництва продукції по окремій статті планової (фактичної) калькуляції собівартості, грн.;

Ч – частка змінної (Ч_z) або постійної ($\text{Ч}_п$) частин витрат в тій ж статті калькуляції відповідно, % (табл. 1).

Обсяг беззбитковості виробництва ($\text{О}_{без}$) аналітичним способом розраховується за формулою:

$$\text{О}_{без} = \frac{\text{П}_{обсяг}}{\text{Ц} - \text{З}_{од}}, \quad (2)$$

де $\text{П}_{обсяг}$ – постійні витрати на весь обсяг виробництва продукції, грн.;

Ц – ціна продукції, грн./одиницю;

$\text{З}_{од}$ – змінні витрати на одиницю продукції, грн.

Для графічної інтерпретації беззбитковості виробництва, треба побудувати графіки на весь обсяг виробництва та на одиницю продукції, які наведено на рис. 1 і рис.2 відповідно.

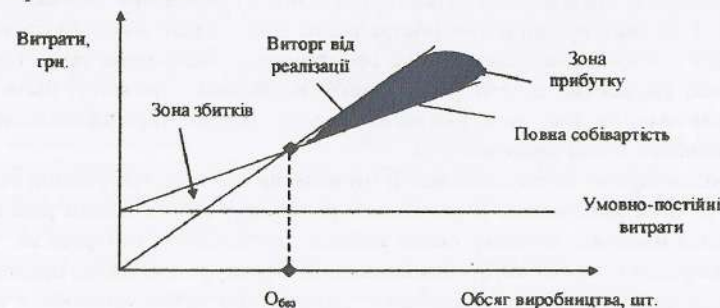

Рис. 1. Графік беззбитковості на весь обсяг виробництва

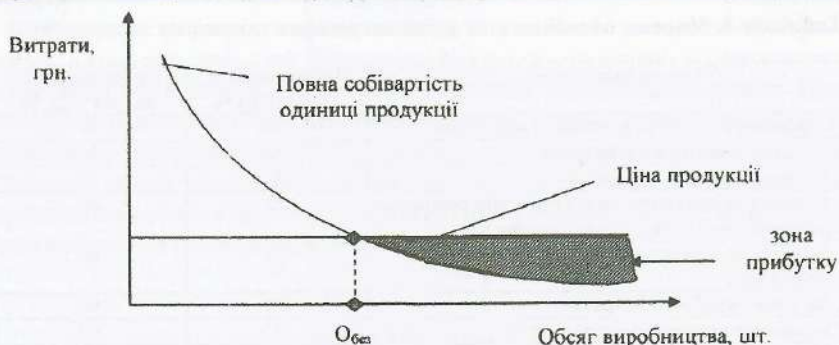

Рис. 2. Графік беззбитковості на одиницю продукції

Запропоновані аналітичні розрахунки дозволяють визначити сутність економічних процесів, що спостерігаються на підприємстві, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів. Запропонований підхід до визначення беззбитковості виробництва дозволяє більш об'єктивно відбивати результати розрахунків, що, в свою чергу, надає достовірності інформації з погляду потенційних інвесторів.

Полухина Н.А.

Одеський національний політехнічний університет

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МОТИВАЦИИ ТРУДА РАБОТНИКОВ В УСЛОВИЯХ РЕИНЖИНИРИНГА БИЗНЕСА

Реинжиниринг — это радикальное перепроектирование бизнес-процессов предприятий и организаций с целью получения существенных эффектов в снижении стоимости, повышении качества и роста объемов продаж продукции и услуг.

Украинские предприятия только приступают к проведению реинжиниринга бизнеса. В их числе предприятия, поставившие целью найти выход из кризисного состояния и нормально работающие предприятия, желающие предотвратить возможное ухудшение своего финансового положения. Это могут быть также предприятия-лидеры, поставившие своей целью кардинальный рост эффективности своей деятельности.

Реинжиниринг — очень сложный и трудоёмкий процесс, требующий больших усилий от всех работников. В результате реструктуризации одним работникам приходится изменять характер своей работы, другие могут потерять её.

Изменения в стратегии, организационной структуре и культуре предприятия могут совершаться двумя способами: радикально (революционная модель изменений) или в виде последовательных дискретных шагов (эволюционная).

Революционная модель предусматривает фундаментальное перепроектирование и реорганизацию предприятия. Это характерно в условиях кризисных ситуаций бизнеса. В случае же реинжиниринга бизнес-процессов успешных корпораций, процесс изменения скорее должен носить эволюционный характер.

При реинжиниринге бизнеса предприятие сталкивается с проблемой: как добиться поддержки и содействия работников. Именно от работников зависит успех проекта и предприятия в целом. Поэтому тема исследования актуальна.

Строгой последовательности действий, которые необходимо осуществлять для стимулирования мотивации труда работников при реинжиниринге бизнеса нет. Каждая ситуация такого рода уникальна и требует учёта особенностей деятельности данной организации.

С целью подготовки персонала к существенным изменениям в системе управления компании можно рекомендовать:

1) убедить работников в том, что изменения жизненно необходимы предприятию, а, следовательно, и самим работникам, ведь от этого зависит их зарплата и остальные привилегии. С этой целью проводят собрания, на которых руководство компании представляет план изменений и нововведений, даёт анализ положения на рынке, в отрасли и характеризует перспективы развития.

2) изменить отношение к системе знаний в компании. При изменении деятельности организации и переходе на изготовление новой продукции от работников требуется применение новых знаний, связанных с эксплуатацией нового оборудования, работой с новыми поставщиками сырья и материалов, с новыми потребителями. Чтобы дать работникам эти знания на предприятии необходимо создать систему непрерывного обучения персонала.

3) проводить совместные тренинги персонала. Обычно на таких тренингах стараются внушить персоналу целевую установку на активизацию своей деятельности, так как от каждого человека, вне зависимости от занимаемой им должности, зависит успех предприятия. Проводят совместные встречи, праздники и даже корпоративные спортивные состязания.

Это развивает дух команды, сплочённости, «патриотизма» и заставляет людей поверить в то, что лучшего места работы им не найти, и их вклад в общее дело будет максимальным именно здесь. А любой человек высоко оценивает свою значимость и незаменимость. Развивается чувство ответственности.

4) развивать формы нематериального стимулирования, в числе которых можно рекомендовать:

- корпоративные праздники, посвящённые значительным событиям внутренней жизни (юбилей фирмы). А так же, разные мероприятия, на которые работники могут пригласить свои семьи, загородные и экскурсионные поездки, которые проводятся фирмой;

- очень эффективным стимулом является «награда — благодарность». В первую очередь это словесная похвала или благодарность работнику от руководителя фирмы или фотография работника, размещённая на видном месте.

механізм трансформації інвестиційних ресурсів у об'єкти інноваційно - інвестиційної діяльності.

В ринкових умовах інноваційно-інвестиційна діяльність реалізується за допомогою механізму інноваційно-інвестиційного ринку, що являє собою форму взаємовідносин між окремими суб'єктами інноваційно-інвестиційної діяльності, які самостійно приймаючими економічні рішення.

Інноваційно-інвестиційний ринок – складне й динамічне економічне явище, стан якого характеризується такими його основними елементами, як інноваційно-інвестиційний попит та пропозиція, конкуренція, ціна. Умови здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності в ринковій економіці набувають специфічних форм, що відображають особливості взаємодії суб'єктів інвестування в системі ринкових відносин, і виступають як:

- наявність значного інноваційно-інвестиційного капіталу з диверсифікованою за формами власності структурою, що характеризується перевагою приватного інвестиційного капіталу порівняно з державним;
- різноманіття суб'єктів інноваційно-інвестиційної діяльності в аспекті відносин власності й інституціональної організації, поділ функцій держави і приватних інвесторів в інвестиційному процесі; наявність розгалуженої мережі фінансових посередників, що сприяють реалізації інвестиційного попиту та пропозиції;
- наявність розвиненого багатосегментного ринку об'єктів інвестиційної діяльності, що виступають у формі інноваційних товарів;
- розподіл інноваційно-інвестиційного капіталу за об'єктами інвестування відповідно до економічних критеріїв оцінки привабливості інвестицій через механізм інноваційно-інвестиційного ринку.

У процесі становлення ринкових відносин у вітчизняній економіці формуються ринкові елементи й у інвестиційній сфері. При оцінці стану і перспектив функціонування інвестиційної сфери та її невід'ємної складової частини – інноваційно-інвестиційного ринку – в нашій країні доцільно виходити з аналізу основних умов здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності й істотних тенденцій її розвитку в умовах розвитку ринкових відносин. Це вимагає вивчення основних характеристик інноваційно-інвестиційного процесу в ринковій економіці, світового досвіду функціонування сучасних моделей інноваційно-інвестиційних ринків. Відзначимо також, що для базисних інновацій характерно те, що вже на стадії виникнення інновації вони стимулюють появу інших, вторинних нововведень, необхідних для реалізації, створюючи в такий спосіб інноваційну хвилю.

ЗМІСТ

Макаренко Т.Є. Удосконалення економічного механізму формування конкурентного середовища підприємств легкої промисловості України	3
Макарова С.М., Пушина Н.Н. Проблемы планирования работ по техническому обслуживанию и ремонту оборудования при переходе к рыночным отношениям	4
Мартиненко В.П. Механізм стійкого розвитку підприємств промисловості	7
Мартиненко С.М. Логістичний аудит в системі управління підприємством	10
Мартинец В.В. Асимметрия информации как фактор, порождающий дополнительные транзакционные издержки	12
Маслій В.В. Інвестиційні можливості та обмеження вибуття основних фондів на цукрових заводах Тернопільської області	13
Мельник Л.А. Особенности развития облигационного займа в Украине	16
Мельникова К.В. Роль мотивації персоналу в інноваційній діяльності	18
Милян А.М., Крапивницкая С.Н. Экономное использование материальных ресурсов как важный фактор развития предприятия	19
Мирошниченко П.И. Нетрадиционные формы и инструменты интеграции малых предприятий	20
Михляев М.А., Райлян Е.В. Проблемы и особенности одесского рынка офисной мебели	22
Мицкевич Н.А. Применение мотивационных факторов в управлении персоналом	23
Мігурська О.М. Особливості збутової політики в сучасній діяльності фармацевтичних підприємств	25
Момот Т.В., Чалый И.Г. Фонд интенсивных технологий микроэкономики (ИТМ) Исследование вопросов реализации прав акционеров в Украине	27
Моргачев И.В. Элементы информационных технологий как фактор повышения эффективности функционирования организации	30
Москаленко В.М. Визначення придатності підприємств до санації	31
Назаров А.В. Повышение конкурентоспособности продукции украинских предприятий как следствие реализации инвестиционных проектов	33
Нафікова М.Р. Спонсорство, як один з видів непрямой реклами та соціальної підтримки населення	34
Нестеренко С.А. Экономическая ответственность подразделений предприятия в системе внутривозрастных отношений	36
Несынов Е. К. Бюджетирование как управленческая технология	38

Ненков О.Д. Законодавчі процедури реструктуризації підприємств	42
Никитина Е.В. Проблемы стратегического планирования деятельности организаций	44
Никишина О.В. Формирование эффективной политики управления оборотными активами в хлебопекарной отрасли	45
Николаев М.В. Изменения положения и функций фирмы в условиях рыночной трансформации и их влияние на эффективность хозяйствования	48
Новіков А.О. Ефективність діяльності Рад директорів корпорацій та безпека світу	51
Овечкина Е.А., Моисеенко Н.С. О единстве концепций управления предприятием как микроэкономической системой	53
Окландер Т.О., Петимкина Е.С. Принципы брендинга	55
Окулаш В.М. Дівізональний підхід при проведенні реінжинірингу структурних підрозділів в сфері телекомунікацій	57
Олейнікова Л.Г. Методика управління фінансовими результатами на підприємствах харчової промисловості	60
Орехов А.В. Венчурный капитал в финансировании нового предприятия	62
Отенко И.П. Логистический аспект управления ресурсным потенциалом предприятия	64
Падерин И.Д., Комарова Е.В. Оценка уровня менеджмента на промышленном предприятии	66
Парсяк В.Н. Дослідження та вдосконалення систем управління малими підприємствами: методологічні аспекти	68
Пашнюк Л. Державне сприяння оновленню основних виробничих фондів промисловості	70
Плеслов А.А. Состояние производственной среды реформируемого предприятия как фактор развития экономики	71
Подлегаєва С.А., Гудзь П.В. Освітній кластер як форма розвитку міського ринку освіти	74
Поединцева В.В., Дмитриева О.И. Анализ спроса на рынке пассажирских транспортных услуг	76
Ползунова Н.Н. Повышение конкурентоспособности: кооперация и/или конкуренция	77
Поліщук Н.В., Ярмоленко В.О. Діяльність суб'єктів господарювання: необхідність оцінки результативності	79
Половина Е.П. Логіка моделювання системи бюджетування	82
Полозова Т.В. Розрахунок обсягу безбитковості виробництва	84

Полухина Н.А. Совершенствование мотивации труда работников в условиях реинжиниринга бизнеса	86
Пономарева Ю.В., Волгин В.В. Категорийный менеджмент как новый подход к управлению товарным ассортиментом	88
Попова О.В. Рост и развитие промышленных корпораций с учетом экологического фактора	90
Прокопенко Є.Ю., Каминський П.Д. Механізми кіотського протоколу як джерело залучення коштів для сучасного підприємства	93
Прушківський В.Г. Структурні зміни промислового комплексу України як фактори економічного зростання	96
Пуліна Т.В. Умови здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності в промисловості	99

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

“ДНІ НАУКИ '2005”

15-27 квітня 2005 року

Том 8
Економіка підприємства
та промисловості

Відповідальний редактор *Біла К.О.*
Технічний редактор *Косолапов О.В.*

Здано до друку 15.04.05. Підписано до друку 27.04.05.
Формат 60x84 1/16. Спосіб друку - різнограф.
Умов.друк.арк. 9,75. Тираж 300 прим.

Надруковано на поліграфічній базі видавництва “Наука і освіта”
Свідоцтво про внесення до Держреєстру ДК № 919 від 21.05.2002 р.
49000, м. Дніпропетровськ, вул. Столярова, 8, офіс 212
тел. (056) 370-13-13, (0562) 35-78-19, 34-29-61